

Sense primes a la producció d'energia eòlica i, finalment, sense un règim de retribucions especial per als projectes d'investigació, la reforma elèctrica espanyola ha finiquitat un dels projectes de recerca amb més

valor afegit d'entre els previstos a les Terres de l'Ebre en les últimes dècades: la plataforma d'assajos d'eòlica marina Zèfir. La crisi econòmica ja l'havia fet tronollà i les facilitats que el sector eòlic marí ha trobat

en altres punts d'Europa i del món per testar els seus molins flotants han acabat espantant les grans empreses que havien d'invertir desenes de milions d'euros davant de la costa de l'Ametlla de Mar.

El projecte Zèfir entra en via morta

TERRES DE L'EBRE *Oscar Meseguer*

Gairebé cinc anys després de ser anunciada en la recta final del mandat de l'exconseller d'Economia socialista Antoni Castells, la gran plataforma d'assajos d'energia eòlica marina impulsada per l'Institut de Recerca en Energia de Catalunya (IREC), que s'havia d'instal·lar davant de la costa de l'Ebre, ha perdut definitivament la viabilitat econòmica i, en gran mesura, el sentit científic. Així de clar ho admet el cap de projecte de l'anomenat Zèfir Test Station, Rajai Aghabi, que afirma taxativament que **"en les circumstàncies actuals no es pot tirar endavant"**. Haurien de canviar radicalment les circumstàncies, però Aghabi reconeix que això **"sembla improbable a curt termini"**. Fins i tot fonts del sector eòlic català enfocquen un rerefons polític: l'Estat espanyol no estaria disposat, segons aquesta tesi, a facilitar l'enlairament d'un projecte de transcendència mundial que després Catalunya pugui fer seu en exclusiva.

Les raons de la marxa enrere s'arrossegueu des del famós decret 1/2012, un dels primers signats pel ministre d'Indústria José M. Soria, que va suspendre les primes a la producció d'energia amb renovables, un incentiu que, si bé havia engruixat el sagnant dèficit de tarifa, també havia ajudat a fonamentar una indústria de futur fins al punt que el sector alimentava la necessitat de disposar d'una infraestructura d'assajos marins pionera com el Zèfir, on poder testar noves tecnologies. Amb el pedaç cosit per Soria, ja el 2012, l'exdirector de l'IREC, Antoni Martínez, ajornava la primera fase del Zèfir, que incloïa quatre aerogeneradors ancorats al fons marí, a tres quilòme-

Imatge d'arxiu amb el muntatge virtual dels aerogeneradors davant de la costa de l'Ametlla de Mar.

tres de la costa de l'Ametlla de Mar, fins al 2014. Aquesta primera fase ja tenia la declaració d'impacte ambiental favorable, però ara ha estat suspesa sense data. Martínez ha sigut substituït per Ramon Garriga, però el que ha estat determinant perquè el Zèfir hagi entrat en via morta és que la redefinició del sistema de retribucions a la producció

El cap de projecte reconeix a L'EBRE que ara mateix no és viable i que no confia en que canvien les circumstàncies

elèctrica, en el marc de la reforma elèctrica del PP, no només ha continuat perjudicant, segons la patronal, els promotors eòlics, sinó que no ha

previst cap règim especial de retribucions per a projectes de recerca singulars, com seria el cas, si bé el sector interpretava que la normativa vigent n'obria la porta.

El resultat és que, segons la Comissió Nacional dels Mercats i la Competència, les instal·lacions que fan electricitat amb renovables deixaran de percebre enguany uns 1.671 milions d'euros. Sense primes a l'eòlica, amb retribucions a la baixa i sense un règim especial per a la recerca, la inversió de les firmes privades que havien de fer investigació a la plataforma Zèfir, que va arribar a implicar fins a 16 empreses i entre les quals hi havia gegants com Alstom, Siemens, Gamesa o Iberdrola, ha quedat en no res.

SENSE SENTIT "Les empreses no esperen que els polítics s'aixequen de bon humor i si aquí no són ben rebudes, se n'aniran a un altre lloc", va deixar anar ara fa un any, de

forma premonitòria, el gerent de l'associació eòlica Eoliccat, Jaume Morron. El gran repte de la segona fase del projecte Zèfir (vuit molins i una potència instal·lada mínima de 50 MW a 20 o 30 quilòmetres de la costa), que era testar aerogeneradors flotants a grans profunditats, on el recurs eòlic és més profitós i l'impacte visual és menor, però on l'operació és molt més complexa, també ha perdut la condició de pioner perquè hi ha altres llocs al món on s'hi ha apostat abans. Hi ha exemples molt il·lustradors: el març del 2011, Alstom Wind va sol·licitar autorització per instal·lar el seu prototip eòlic marí a la desembocadura del Loira. "Al cap de quatre mesos i mig tenia l'autorització", valora Morron. El prototip de molí ancorat, l'Haliade-150, de 6 MW, es va posar en servei el març de l'any 2012. També Alstom, a través del centre de recerca i assajos en energies marines britànic WavelHub, a la costa de Hayle, tenia

previst tindre operatiu el 2015 el seu prototip d'aerogenerador flotant. La indústria japonesa també ha fet avenços significatius en temps rècord, curiosament davant de les costes de la prefectura de Fukushima.

Mentre Catalunya i les Terres de l'Ebre no poden pujar a un vaixell amb un valor afegit inqüestionable, a uns 25 quilòmetres mar endins de la costa del nord-est d'Escòcia, l'energètica noruega Statoil planeja ja instal·lar-hi un parc eòlic marí amb aerogeneradors flotants: cinc molins amb una capacitat de generació total de 30 MW que s'instal·laran l'any 2016 davant de Peterhead, en aigües d'uns 100 metres de fondària. Si l'assaig dels cinc aerogeneradors connectats a la xarxa té èxit, Statoil preveu desenvolupar comercialment més de 500 MW eòlics marins flotants l'any 2020, segons el blog especialitzat català DialEc.

És a dir, els socis del Zèfir ja tenen alternatives i, per tant, com també admet Rajai Aghabi, la segona fase de la plataforma ebreca, que s'havia de posar en marxa a partir del 2017, ha perdut el sentit en bona mesura. De l'anunci d'una inversió de més de 143 milions d'euros s'ha passat, en menys de cinc anys, a la decepció silenciosa. **"És una de les grans oportunitats de futur per a les Terres de l'Ebre"**, va expressar a principis del 2010 el conseller Castells. La clatellada arriba, a més a més, deu anys després que Vandellòs perdés, en favor del complex científic francès de Cadarache, el tren de l'ITER (Reactor Experimental Termonuclear Internacional), el projecte internacional per a la viabilitat d'un reactor de fusió nuclear a gran escala que permetia obtenir una font d'energia renovable, segura i barata. ■